

De minister-president
Minister van Algemene Zaken
Postbus 20001
2500 EA Den Haag

Den Haag

EINDHOVEN

Gemeente Utrecht

Den Haag, 25 januari 2017

Excellentie, geachte heer Rutte,

In de zomer van 2016 heeft u met een ondernemende groep bestuurders van steden en bedrijven gesproken over het perspectief van Smart Cities voor Nederland. Over internationale concurrentiekracht en kwaliteit van leven. U heeft hen toen uitgedaagd met een visie te komen over de richting van Smart Cities in Nederland. Een visie met input vanuit de steden, vanuit de praktijk.

De afgelopen maanden is er met ruim 140 stakeholders aan deze uitdaging gewerkt. Dit proces heeft geresulteerd in een strategie met een bloemlezing aan mogelijkheden. Een strategie die in beweging blijft en die we in de toekomst als steden met elkaar zullen blijven doorontwikkelen. Deze brief is enerzijds een intentieverklaring voor de steden onderling en anderzijds een oproep aan u om ons daarbij te helpen. We geven met deze brief aan welke acties wij gaan ondernemen én wat we nodig hebben om in goede samenwerking de Nederlandse Smart Cities tot de top van de wereld te brengen.

Waarom Smart Cities en de rol van de stad

Globale ontwikkelingen zoals verstedelijking, klimaatverandering, arbeidsparticipatie, digitalisering, mobiliteit en de uitputting van grondstoffen zetten maatschappelijke systemen volledig op z'n kop. De druk op steden om voor deze grote verschuivingen oplossingen te vinden, neemt snel toe. De ontwikkeling van Smart Cities is voor alle Nederlanders relevant. Of het nu gaat over zorg, onderwijs of mobiliteit: technologie gaat een steeds grotere rol spelen. Maar ook vanuit economisch perspectief zijn investeringen in de intelligentie van het stedelijk systeem van groot belang voor de toekomst. Voor bedrijven, kennisinstellingen, ondernemers en andere belanghebbenden die in Nederland actief zijn, maar zeker ook voor hen die overwegen activiteiten naar Nederland te verplaatsen of hier te ontwikkelen.

De G5 en G32 hebben een belangrijke rol als aanjagers van de innovatie in de steden en de regio's. Samen met bedrijven en kennisinstellingen. Samen met onze partners kunnen wij dit, want:

- we beschikken over realisatievermogen en financiering;
- we staan dichtbij bewoners, bedrijven en bezoekers;
- we hebben ervaring met en expertise in regionale en lokale samenwerking.

De Smart City agenda vraagt grote verandering in rollen, verantwoordelijkheden en leiderschap: voor alle stakeholders. Integraal, silo-overstijgend, met nieuwe business- en governance-modellen. Doordat wij gezamenlijk het thema Smart City actief agenderen en het bijbehorende gedrag vertonen, geven we het goede voorbeeld.

Wat gaan de steden doen?

We willen de komende jaren met elkaar en het Rijk ontdekken hoe we het 'anders werken' in de praktijk kunnen brengen. Wij willen daarom samenwerken langs de volgende actielijnen:

Experimenteerruimte bieden

Nederland kent een hoge mate van (stedelijke) diversiteit op een klein oppervlakte. Dit maakt ons land bij uitstek geschikt voor experimenteeromgevingen (Living Labs). We kunnen innovaties ontwikkelen én toetsen in veel verschillende situaties. Hierdoor kunnen ze makkelijker (in het buitenland) uitgerold worden. Door goede onderlinge afstemming kunnen bedrijven uit binnen- en buitenland optimaal gebruik maken van de Nederlandse diversiteit.

Samenwerking gericht op opschaling

Uitzicht op opschaling van projecten is een sleutel voor succes. Resultaten van de ene stad (kunnen) worden overgenomen door andere steden. Hiermee hebben we een 'multiplier', waardoor het ook voor andere partijen interessanter wordt om budgetten vrij te maken.

Actief delen van kennis en ervaring

Bij de ontwikkeling van initiatieven en pilots en door in coalities samen te werken aan vraagstukken, kunnen we de gezamenlijke kennis en ervaring beter benutten. Een regionaal georiënteerd kennissysteem met landelijke samenhang kan het lerend vermogen van het netwerk een forse impuls geven. De inrichting stemmen we af met betrokkenen.

Gezamenlijke internationale profilering en programmering

De internationale Smart City ambities worden gediend met een goede en eenduidige internationale profilering. Het bevordert de internationale samenwerking en draagt bij aan de kansen om middelen uit Europese programma's beschikbaar te krijgen voor smart city-projecten en gerelateerde beleidsterreinen zoals circulaire economie. We bepalen aan de hand van een gezamenlijke internationale kalender waar en hoe we Nederland en de Smart Cities in de etalage zetten.

Samenwerken vanuit de kracht van steden: specifiek en complementair

We erkennen elkaars kwaliteiten en richten de samenwerking zo in, dat iedere stad optimaal gebruik kan maken van de kracht van de andere steden.

- Den Haag specialiseert zich als stad van Vrede, Recht en Veiligheid op Urban Cyber Security en (juridische) randvoorwaarden voor een Smart City, zoals privacy.
- Rotterdam zet zich onder andere in op de thema's resilience (weerbaarheid), Logistics (Smart Port) en Cleantech.
- Den Haag en Rotterdam werken in de Roadmap Next Economy samen aan een nieuwe economie (next economy) die is gebaseerd op het samensmelten van internet- en communicatietechnologie met nieuwe vormen van decentrale energie.
- Amsterdam en Eindhoven werken samen met Rijk, bedrijfsleven en kennisinstellingen aan goede gezamenlijke afspraken en een gemeenschappelijke investeringsagenda om de nieuwe digitale infrastructuur aan te kunnen leggen. Tegelijk werken zij aan passende voorwaarden en regels voor deze digitale infrastructuur.
- Eindhoven en Amsterdam willen de kennis en kunde op het gebied van smart mobility vertalen in proeftuinen voor verkeersmanagement, elektrisch vervoer en autonomous cars in en tussen de steden.
- Utrecht werkt vanuit de Utrecht Region nauw samen met de Economic Board Utrecht en Amersfoort. Belangrijk credo is Healthy Urban Living: gezonde stedelijke ontwikkeling met oog voor duurzaamheid, gezondheid, slimme digitale architectuur, mobiliteit en inclusiviteit. De kennis over gezonde stedelijke ontwikkeling en de energietransitie zijn exportproducten.

Wat vragen we aan het Rijk?

Het Rijk speelt een belangrijke rol bij de versterking van het landelijke Smart City ecosysteem. Naast concrete en actieve samenwerking op onze specialisaties met de verschillende departementen, vragen de steden het Rijk daarbij de volgende prioriteiten te stellen:

Smart Cities in het kabinetsbeleid

Smart Cities verdient erkenning door het Rijk als belangrijke economische pijler. Omdat de steden als economische motor kunnen worden beschouwd en meer dan ooit in de lead zijn, is strategische positionering van Smart Cities noodzakelijk. We verzoeken het Rijk daarom zich in te spannen om Smart Cities op te nemen in het kabinetsbeleid en hier ook menskracht en middelen aan te koppelen.

Gezamenlijke investeringsstrategie

Een goed beschikbare, toekomstbestendige en veilige digitale infrastructuur is randvoorwaardelijk voor Smart Cities, zodat Internet of Things en data-toepassingen mogelijk gemaakt kunnen worden. Voor iedereen in de stad, ongeacht sociale positie of inkomen. Het is essentieel dat in heel Nederland een hoogwaardige, open, supersnelle en veilige infrastructuur (glasvezel, LoRa, 5G) beschikbaar is. De steden kunnen dit niet alleen. Ook de bedrijven niet. We vragen actieve inzet vanuit het Rijk om met ons een gezamenlijke investeringsstrategie met financieringsbijdragen van Rijk, markt, regionale en lokale overheden op te stellen.

Smart governance – met ruimte om te experimenteren

Wet- en regelgeving leggen restricties op aan de implementatie van technologische oplossingen die de leefkwaliteit in steden verbeteren. Maak uitzonderingen mogelijk en hanteer tijdelijke wetgeving waardoor experimenteerruimte en proeftuinen ontstaan. Werk samen met ons aan de interpretatie van de wet. Geef als Rijk het goede voorbeeld. Doorbreek de silo's en zorg voor één ministerie-overstijgend loket met programmabudget waar de steden terecht kunnen voor samenwerking op het gebied van Smart City. Stimuleer met prioriteit de ontkokering en versnelling van besluitvorming voor innovatieve projecten die dienend zijn aan de opgaven van regio's en steden.

Leren opschalen

Alle elementen lijken aanwezig, maar betekenisvol opschalen van oplossingen is meer uitzondering dan regel. Help ons mee om toepassingen die relevant zijn voor andere steden, te leren opschalen en reproduceren. Nederland kan zich daar vervolgens internationaal sterker mee profileren.

Internationaal profiel

Wanneer steden, bedrijfsleven en kennisinstellingen zich samen op wereldpodia van Smart Cities presenteren, vergroot dat de kans op economisch profijt. Ondersteun ons vanuit onder andere RVO.nl in de afspraken die de steden onderling maken. Definieer Smart Cities en innovatie als een belangrijk deel van economische missies. Maak met vouchergelden mogelijk dat ook startups en kleine bedrijven kunnen deelnemen.

Samen aan de slag

Vandaag krijgt u de NL Smart City Strategie overhandigd. Een co-productie met inbreng van meer dan 40 vertegenwoordigers van steden, 60 medewerkers van 40 bedrijven, en 30 wetenschappers. Voor ons is dit rapport een uitnodiging om in goede samenwerking verder te werken aan de ontwikkeling van Smart Cities. Het is een strategie die we zeer graag met het Rijk de komende maanden willen doorontwikkelen. Wij vragen daarbij om enthousiaste medewerking van het Rijk. De kansen zijn alleen met gezamenlijke inspanningen van alle betrokken partijen in hun volle omvang te verzilveren. De uitdagingen kunnen we beter aan als we elkaars kracht weten te gebruiken. Wij werken daar graag aan mee in het belang van de persoonlijke en zakelijke ontwikkeling van de bewoners, bedrijven en bezoekers van onze steden, van heel Nederland.

Met vriendelijke groet,

Wethouder Kajsa Ollongren

Wethouder Pex Langenberg

Wethouder Ingrid van Engelshoven

Wethouder Staf Depla

Wethouder Jeroen Kreijkamp

Wethouder Erik de Ridder

Wethouder Menno Tigelaar